

Вместо двама министри вълците изядоха 1 млрд.

Ако бизнесът има проблем с кредитите, ще се яви пречка и с усвояване на еврофондовете

Лидия Шулева

Заместник-председател на Българска нова демокрация

24 часа, 27 ноември 2008 г.

Европейската комисия ни удари поредния плесник. Ясно бе казано, че България губи 220 млн. евро. Това са парите, които потенциално можехме да усвоим, заделени по програма ФАР за две агенции.

Продължават да бъдат замразени други 340 млн. евро. Това са пари по сключени договори, по които има съмнение за конфликт на интереси и корупционни практики. Фактът, че те остават във фризера, е сигнал, че вероятно ще бъдат отказани.

Самият факт, че се отказва връщане на отнетите акредитации, означава, че всички сключени от тези две агенции договори са под съмнение и парите по тях няма да бъдат възстановени. Така общата сметка на загубата е 1 млрд. лева.

Извън тези

стряскащи цифри

притеснителното е, че след юли, когато получихме първия сигнал, вместо да се заемат със сериозна работа по изпълнение на препоръките, продължиха да сключват договори. Продължиха авансово да харчат на практика парите на българските данъкоплатци, надявайки се, че всичко ще се размине.

Видя се обаче, че европейците няма да рискуват да дадат пари за договори, подписани със съмнение за корупционен натиск. Не случайно едно от основните послания в писмото от Брюксел е, че продължава политическият натиск при сключване на обществени поръчки, особено в тези две агенции.

В същото време при обсъждането на бюджета слушаме изявленията на министъра на финансите - сякаш да помага на бизнеса да бори кризата с едни 100 млн. лв., които ще даде на банката за развитие, за да пуска кредитни линии към бизнеса.

За какви 100 млн. говорим,

като България губи 1 млрд. лв.? Дори за децата е ясно какво представлява загубеният милиард на фона на тези 100 млн.

Това е един от симптомите на тази неадекватна политика. Ние от БНД в началото на парламентарния сезон съвсем конструктивно предложихме да се въведе парламентарен контрол над т.нар. план за действие за изпълнение на препоръките на ЕС. Но това бе отменено с високомерно пренебрежение.

Ето го резултата.

Погледнете плана за действие, който правителството прие,

и ще видите, че изобщо не се спазва.

Тази неадекватна политика прозира впрочем и във факта, че бюджетната процедура зацikli. Когато на първо четене ние отказахме да подкрепим бюджета, предупредихме, че той не отговаря на опасността, пред която е изправена България. Фактът, че удължават срока за предложения по него преди второто четене, го доказва. Кое е още едно потвърждение за паниката, обхванала правителството.

В съобщението от Брюксел много ясно пише, че тези, които трябваше да понесат отговорността за замразяването и оттеглянето на акредитациите през юли, не са я понесли.

Помня, че когато поискахме още през юли да се понесе политическа отговорност, министър-председателят каза, че нямало да хвърли никого на вълците

Е, да, той не хвърли на вълците двама министри. Така вместо вълците да изядат само двама министри, те изядоха 1 млрд. лева на българските данъкоплатци. Така всеки гражданин у нас е наказан. А това наказание безспорно трябва да бъде понесено от управляващите и ние настояваме за предсрочни избори.

Търпим веднъж, че ни посочиха с пръст като държавата, която абсолютно не отговаря на никакви изисквания на ЕС. Брахме резила цяло лято. Сега за втори път ни зашиха шамар. Докога ще продължаваме да стоим и да гледаме как някой ни прави за резил пред цяла Европа?

Задава се опасност и за оперативните програми - там имаме вече категоричния отказ до този момент да се приеме оценката за съответствие. За да работят тези агенции, да плащат пари по сключени проекти, трябва да имат приети оценки за съответствие. Такива оценки може да се очакват най-рано през март, и то евентуално.

Това означава, че дотогава нито един лев освен авансови плащания няма да бъде възстановен от Европейската комисия.

Така че продължаваме да не усвояваме европейски пари.

Тук възниква обаче много сериозен въпрос, свързан с проблема с кредитирането и въобще с ликвидността на банковата система. Провеждам доста срещи с представители на реалния бизнес. На една от тях ми казаха: от програмата за развитие на селските райони една фирма е сключила договор за 1 млн. лв. по проект за модернизация на ферма.

Фирмата обаче вече отказва сключения проект, защото не може да осигури необходимото авансово финансиране на проекта чрез кредит.

Лихвите и обезпеченията, които се искат - 15% лихви и обезпечения от 300-400%, са забранителни.

Така че този земеделски производител, който искаше да направи модернизация чрез използване на европари,

вече няма достъп, въпреки че е спечелил проекта

Известно е колко е трудно да се спечели един проект. А той се отказва поради проблеми с финансирането.

Същото нещо се наблюдава по програмите за конкурентоспособност - след като се откриха последните мерки за модернизация и технологично обновление на фирмите, много голяма част от тях бяха заявили, че ще кандидатстват за проекти в максималния размер на помощта - 5 млн.

Почти всички обаче ги ревизираха - някои се отказаха, а други минимализираха инвестициите си до 1 милион или дори до 500 000 лв. поради невъзможността да намерят собственото съфинансиране. А от друга страна, те трябва авансово да финансират целия проект с банков кредит.

Какво се оказва? В момента вече има възможност за кандидатстване по редица програми, свързани с европейските фондове. Но невъзможността бизнесът да взема нормални кредити, за да авансира плащанията по тези проекти, са сериозна пречка.

Ако доскоро проблемът беше в липсата на капацитет на изпълнителните агенции, в съмненията за корупция при одобряване и политически натиск, сега самите бенефициенти нямат вече финансови възможности да участват в тези проекти, защото не могат да намерят финансиране.

Ако правителството се беше справило със задачата да подготви и стартира фонда за гарантиране на кредитни линии за малкия и средния бизнес и фонда за дялов капитал, нещата биха били други.

Въпреки че има предвидени 200 млн. евро в програма "Конкурентоспособност", нищо не е помръднало за 3 години. Всичко стои в сферата на хипотетичната възможност.

Тъй като през 1996 г. преживяхме тежка банкова криза,

днес банковата ни система е стабилна като капиталова адекватност и финансови показатели,

една от най-стабилните в Европа. Взехме си поука и 10 години наложихме строга финансова дисциплина в банковия сектор. Само че това не е достатъчно условие, за да се намалят щетите от финансовата криза върху икономиката.

Българската банкова система е част от тази на Европа и на света. Нашата банкова система е финансирана според данни на БНБ със 17 млрд. лева от банките майки.

Естествено е сега, ако са в ликвидна криза, да поискат ресурсът да им бъде възстановен.

И така - правителството ще помага на бизнеса със 100 млн., но ще загуби 1 млрд. лв от ЕС.

В същото време ще се похарчат 2 млрд. в края на годината от бюджетния излишък за 2008 г.

Ние алармирахме - не ги харчете, криза идва, тези пари трябва. Но парламентът взе решение с гласовете на мнозинството за изхарчване, защото, видите ли, в края на годината ще построим с тези пари магистрала "Хемус", магистрала "Тракия". Колкото построиха магистрала "Хемус", толкова ще построят и магистрала "Тракия".

Ако тези 2 милиарда лева все още не са похарчени, не е късно правителството да размисли и да осигури кредитни линии за българския бизнес.